

Wat je moet weten over de Commission on the Status of Women

Factsheet Commission
on the Status of Women

atria

Gendergelijkheid komt niet vanzelf tot stand. Wereldwijd werken regeringen, maatschappelijke organisaties en internationale instellingen samen om de rechten en positie van vrouwen en meiden te versterken. Een van de belangrijkste spelers op internationaal niveau is de Commission on the Status of Women (CSW) van de Verenigde Naties.

Wat doet deze commissie precies? Welke invloed hebben de jaarlijkse afspraken in New York op het beleid in Nederland? En hoe kunnen maatschappelijke organisaties en burgers bijdragen aan internationale besluitvorming over vrouwenrechten en gendergelijkheid?

In dit document lees je hoe de CSW werkt, welke rol Nederland speelt en hoe internationale afspraken over gendergelijkheid doorwerken in nationaal beleid.

Wat is de Commission on the Status of Women?

De CSW ontwikkelt internationaal beleid en stimuleert landen om afspraken over gendergelijkheid en vrouwenrechten uit te voeren. De commissie valt onder de Economische en Sociale Raad (ECOSOC) van de Verenigde Naties.¹

De CSW telt 45 lidstaten, die door ECOSOC worden gekozen op basis van geografische spreiding. Het lidmaatschap duurt vier jaar en rouleert, zodat alle 193 VN-lidstaten op termijn kunnen deelnemen. Nederland was lid van 2012–2015 en is opnieuw lid voor de periode 2024–2027.

Het ontstaan en historische context

In 1945 werden de Verenigde Naties opgericht. Vier vrouwelijke ondertekenaars en vrouwenrechtenorganisaties speelden een belangrijke rol bij het opnemen van rechten voor vrouwen in het VN-Handvest. Dankzij hun inzet werd vastgelegd dat mensenrechten gelden zonder onderscheid naar geslacht, dat vrouwen functies binnen de VN mogen bekleden en dat gelijkheid tussen mannen en vrouwen expliciet werd benoemd. Ook pleitten ze voor de oprichting van een aparte commissie voor de positie en mensenrechten van vrouwen.²

In 1946 werd eerst een 'Subcommissie voor de Status van Vrouwen' opgericht als onderdeel van de Mensenrechtencommissie. Op aandringen van vrouwelijke delegatieleden en NGO's werd deze op 21 juni 1946 omgevormd tot de volwaardige Commission on the Status of Women (CSW).

De eerste bijeenkomst van de CSW vond plaats in 1947 en telde 15 afgevaardigden, allemaal vrouwen. De commissie zorgde er destijds onder andere voor dat de gelijke rechten van mannen én vrouwen werden opgenomen in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (1948).³

Wat doet de CSW?

De Commission on the Status of Women (CSW) is het belangrijkste internationale VN-orgaan dat beleid ontwikkelt en afspraken maakt over gendergelijkheid en de rechten van vrouwen en meisjes. De commissie monitort de uitvoering van de internationale afspraken uit de 'Beijing Declaration and Platform for Action' en stimuleert landen om verdere stappen te zetten.

De Beijing Declaration and Platform for Action is de VN-blauwdruk voor vrouwenrechten en gendergelijkheid, onderschreven door 189 landen. Het bevat afspraken voor regeringen, maatschappelijke organisaties en de VN om de positie van vrouwen te versterken en gendergelijkheid te bevorderen op twaalf thema's, waaronder besluitvorming, geweld, onderwijs en gezondheid.

Elk jaar in maart komt de CSW twee weken bijeen op het VN-hoofdkantoor in New York. Tijdens deze jaarlijkse zitting bespreken VN-lidstaten de voortgang op het gebied van gendergelijkheid. Er staat steeds één prioriteitsthema centraal. Landen onderhandelen gezamenlijk over nieuwe of aangescherpte afspraken, die worden vastgelegd in het slotdocument: de 'Agreed Conclusions'.

Naast regeringsvertegenwoordigers nemen ook maatschappelijke organisaties, wetenschappers en activisten van over de hele wereld deel aan de bijeenkomst. Met honderden nevenevenementen is de CSW uitgegroeid tot de grootste jaarlijkse internationale 'VN-vrouwentop'.

Nederland is een van de weinige landen die naast ambtenaren ook een NGO-vertegenwoordiger en jongerenvertegenwoordiger meeneemt naar de CSW in New York.

Anti-genderbeweging

Sinds de oprichting van de CSW spelen uiteenlopende, soms tegenstrijdige politieke belangen een rol. Al bij de oprichting van de Verenigde Naties in 1945 was er weerstand van sommige landen tegen de expliciete verwijzing naar vrouwen in het oprichtingsdocument.⁴

Vanaf de jaren negentig ontstond daarnaast een internationale anti-genderbeweging van conservatieve en extreemrechtse groepen die vooruitgang op het gebied van gendergelijkheid proberen tegen te werken.⁵ Deze invloed is ook merkbaar bij de CSW, waar sommige landen zich verzetten tegen termen als 'gender' en 'diversiteit', ondanks dat ze zijn vastgelegd in de Beijing Declaratie⁶. Hierdoor wordt het steeds moeilijker om nieuwe afspraken te maken en verschuift de focus steeds vaker naar het beschermen van bestaande rechten.

Implementatie

Na afloop van de jaarlijkse CSW zijn landen verantwoordelijk voor de uitvoering van de afspraken uit het slotdocument, maar die implementatie blijft niet altijd vanzelfsprekend. Dat komt omdat het slotdocument geen juridisch bindend verdrag is (in tegenstelling tot het VN-Vrouwenverdrag). Maar het is wel een belangrijke lijst met gezamenlijke afspraken over waar landen zich voor gaan inzetten, middelen voor vrijmaken en beleid op ontwikkelen. Maatschappelijke organisaties kunnen regeringen en parlementen met het slotdocument daarom aanspreken op hun toezeggingen rond gendergelijkheid.

Het VN-Vrouwenverdrag (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, CEDAW) is het belangrijkste juridisch bindende internationale verdrag over vrouwenrechten. Het werd in 1979 aangenomen door de Verenigde Naties en verplicht landen om discriminatie van vrouwen tegen te gaan en gendergelijkheid te bevorderen in wetgeving, beleid en praktijk.

Internationale afspraken uit de CSW werken in Nederland door via:

- Nationaal emancipatiebeleid
- Parlementaire debatten
- Beleidskaders voor ontwikkelingssamenwerking
- Gendermainstreaming in wetgeving en beleid

Nederlandse maatschappelijke organisaties voor vrouwenrechten en gendergelijkheid, zoals Atria en WO=MEN zetten zich in om:

- De Nederlandse delegatie voorafgaand aan en tijdens de CSW te informeren over hun prioriteiten en [aanbevelingen](#)
- Kennisdeling over de CSW
- Na afloop de regering aan te spreken op toezeggingen

¹ <https://www.unwomen.org/en/how-we-work/commission-on-the-status-of-women>

² De oprichting van de Commission on the Status of Women is eerder ten onrechte toegeschreven aan de delegatieleider Eleanor Roosevelt van de Verenigde Staten, maar het waren de feministische vertegenwoordigers uit Latijns America – Bertha Lutz (Brazilië), Minerva Bernardino (Dominicaanse Republiek) en Isabel P. de Vidal (Uruguay) – die dit al in 1945 bij de oprichting van de Verenigde Naties voorgesteld hebben. Zie: <https://www.gilderlehrman.org/history-resources/essays/united-nations-charter-1945-and-womens-rights> en <https://www.soas.ac.uk/research/recognising-women-who-shaped-un-charter>

³ Hannan, C., Iiyambo, A., & Brautigam, C. (2019). *A short history of the Commission on the Status of Women*. UN Women Headquarters Office. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2019/02/a-short-history-of-the-commission-on-the-status-of-women>

⁴ Adami, R. (2025). The United Nations Charter of 1945 and Women's Rights. *History Now: The Journal*, issue 74. <https://www.gilderlehrman.org/history-resources/essays/united-nations-charter-1945-and-womens-rights>

⁵ Volgens onderzoekers is deze beweging opgekomen sinds de *International Conference on Population and Development* in 1994 in Cairo en de *Fourth World Conference on Women* in 1995 in Beijing, waar de Beijing Declaratie en Platform voor Actie werd aangenomen. Zie: McEwen, H. en Narayanaswamy, L. (2023). The international anti-gender movement: Understanding the rise of anti-gender discourses in the context of development, human rights and social protection. UNRISD Working Paper, No. 20223-06. <https://hdl.handle.net/10419/278575>

⁶ Kuhar, R. en Paternotte, D. 2017. *Anti-Gender Campaigns in Europe. Mobilizing against Equality*. Londen: Rowman & Littlefield International Ltd. ISBN: HB 978-1-7834-8999-2